

SAVIVALDYBIŲ VEIKLA ORGANIZUOJANT ŠILUMOS TIEKIMĄ

Ieva Andriulaitytė

Lietuvos savivaldybių asociacija

2007 m. lapkričio 7 d.

Vilnius

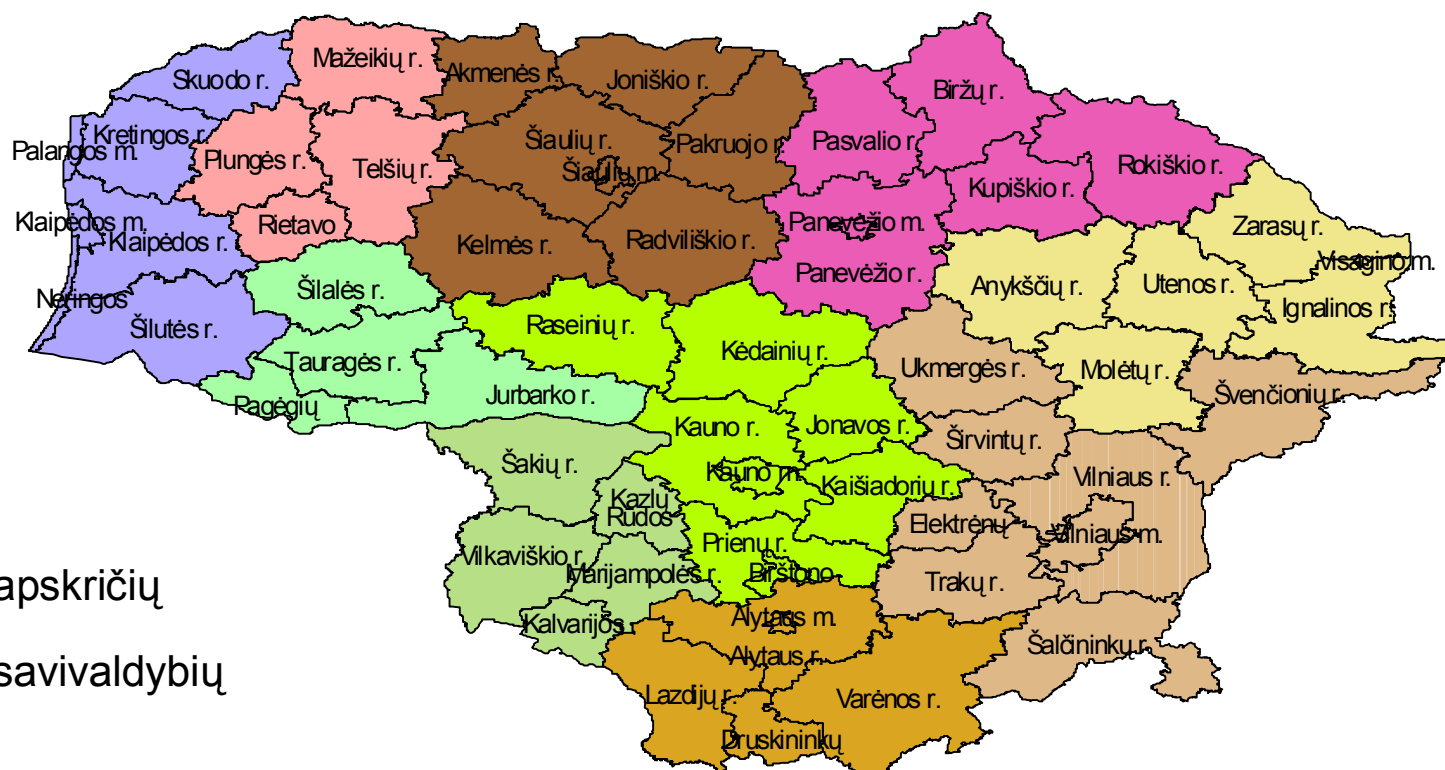

Savivaldybė – valstybės teritorijos administracinis vienetas, turintis juridinio asmens statusą bei Lietuvos Respublikos Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę, įgyvendinamą per savivaldybės tarybą.

Vietos savivalda – valstybės teritorijos administracinio vieneto – savivaldybės teisė laisvai ir savarankiškai tvarkytis pagal Lietuvos Respublikos konstituciją ir įstatymus per administracinio vieneto nuolatinių gyventojų tiesiogiai išrinktų atstovų savivaldybės tarybą bei jos sudarytą vykdomąją ir kitas institucijas.

Savivaldybės institucijos yra atstovaujamoji-***Savivaldybės taryba*** bei vykdomoji institucija ***Savivaldybės administracijos direktorius***.

Savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teisės ir savo funkcijų įgyvendinimą bendruomenės interesais.

10 apskričių

60 savivaldybių

Mažiausia savivaldybė – Neringa – 2.400 gyv.

Didžiausia **savivaldybė** – Vilniaus m. – 554.800 gyv.

Vidutinis savivaldybės dydis – 58,180 gyv.

Pagrindiniai teisės aktai reglamentuojantys šilumos tiekimo organizavimą:

- Vietos savivaldos įstatymas
- **Šilumos ūkio įstatymas**
- Energetikos įstatymas
- Kainų įstatymas
- Civilinis kodeksas
- Poįstatyminiai teisės aktai (šilumos tiekimo vartojimo taisyklės, centralizuotai tiekiamos šilumos ir karšto vandens kainų nustatymo metodika ir kt.)

Vietos savivaldos įstatymas

- *7 str. Priskirtosios (ribotai savarankiškos) savivaldybių funkcijos*
Šilumos ir geriamojo vandens **tiekimu** bei nuotekų surinkimo ir valymo **organizavimas**
- *17 str. Savivaldybės tarybos įgaliojimai*
nustato kainas ir tarifus už savivaldybės kontroliuojamų įmonių, savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų teikiamas atlygintinas paslaugas bei keleivių vežimą vietiniais maršrutais, taip pat įstatymų nustatyta tvarka **nustato centralizuotai tiekiamo šilumos, šalto ir karšto vandens kainas**, nustato vietines rinkliavas bei kitas įmokas.

Šilumos ūkio įstatymas

- *7 straipsnis. Savivaldybių šilumos ūkio specialieji planai*
Savivaldybės tvarko šilumos ūkį pagal savivaldybių tarybų patvirtintus šilumos ūkio specialiuosius planus.
- *9 straipsnis. Šilumos tiekimo organizavimas*
Savivaldybė, remdamasi šilumos ūkio specialiuoju planu, organizuoja šilumos tiekimą šilumos vartotojams pagal jų poreikius patalpoms šildyti, vėdinti ir karštam vandeniui ruošti

Pagrindinis šilumos ūkio specialiojo plano tikslas yra tenkinti vartotojų šilumos poreikius vartotojui mažiausiomis sąnaudomis ir neviršijant leidžiamo neigiamo poveikio aplinkai.

Šilumos ūkio įstatymas

Savivaldybės:

- skatina konkurenciją karšto vandens ūkyje;
- skatina konkurenciją pastatų šildymo ir karšto vandens priežiūros srityje;
- priima sprendimus dėl šildymo sezono pradžios ir pabaigos;
- priima sprendimus dėl šildymo būdo keitimo atskiram butui ir visam pastatui;
- išduoda licencijas šilumos tiekimui iki 5 Gwh per metus
- tvirtina tiekėjų iki 5 Gwh per metus investicijas
- tvirtina tiekėjų iki 5 Gwh per metus kainas pagal komisijos metodikas
- derina savivaldybės tiekėjų kainas pagal komisijos metodikas

Savivaldybėse šilumą tiekia

- Savivaldybės įmonės
- Savivaldybių kontroliuojamos įmonės
- Įmonės, kurioms šilumos ūkio valdymas yra perduotas nuomos sutartimis

Savivaldybės įmonių veiklą gali įtakoti

- savivaldybių taryboms priimant atitinkamus sprendimus;
- savivaldybės atstovams dalyvaujant įmonių veikloje;
- remiant įmonių investicines programas;
- svarstant įmonių veiklos ataskaitas, atliekant planinius įmonių veiklos patikrinimus ir pan.

Įtakos ir kontrolės problemos kyla savivaldybėse, kurios šilumos ūkio valdymą yra perdavusios kitiems subjektams

Kainų nustatymas

Savivaldybių kontroliuojamos įmonės

- Tiekėjai teikia kainų skaičiavimus Savivaldybėms ir Tarybos nustato kainas.
- Tarybų nustatytos kainos teikiamos patikrinti Kainų komisijai.
- Jeigu pažeidimų Kainų Komisija nesuranda, įsigalioja Savivaldybės tarybos nustatyta kaina.
- Jeigu yra pažeidimai, juos privaloma pašalinti.
- Jeigu per 30 d. nepašalinama – Kainų komisija kainas nustato vienašališkai.

Kainų nustatymas

Valdymą perėmusios įmonės:

- Tiekėjas (direktoriaus įsakymu) nustato kainas *(su savivaldybėmis nederinama)*;
- Nustatytos kainos teikiamos patikrinti Kainų komisijai
- Jeigu pažeidimų Kainų komisija neranda, įsigalioja tiekėjo nustatyta kaina
- Jeigu yra pažeidimai, juos privaloma pašalinti
- Jeigu per 30 d. nepašalinama – Komisija kainas nustato vienašališkai

*Licencijavimas virš 5 GWH – Kainų komisijos kompetencija;
Įstatymu numatytas informacijos teikimas tik Kainų komisijai.*

Pagrindinės šilumos kainų nustatymo problemos

- Teisinės bazės nesuderinamumas
- Informacijos gavimas
- VKEKK veikla

Teisinės bazės nesuderinamumas

Vietos savivaldos įstatymas

- savivaldybės taryba įstatymų nustatyta tvarka nustato centralizuotai tiekiamos šilumos, šalto ir karšto vandens kainas.

Kainų įstatymas

- kainas nustato tiekėjai, suderinę jas su Komisija.

Šilumos ūkio įstatymas

- šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjai praneša Komisijai nustatytas kainas ir tarifus bei jų pagrindimą per 10 kalendorinių dienų nuo kainų ar tarifų nustatymo, tačiau ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų iki jų įsigaliojimo. Komisija nurodo tiekėjams esamus kainų ar tarifų nustatymo pažeidimus. Tiekėjai privalo juos pašalinti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų. Tiekėjams to nepadarius, Komisija įgyja teisę vienašališkai nustatyti laikinas kainas. Jos galioja iki Komisijos nurodytų pažeidimų pašalinimo.

Informacijos gavimas

- Savivaldybės, išnuomavusios šilumos ūkį, negali susipažinti su šilumos tiekėjų Komisijai teikiamais paskaičiavimais

VKEKK veikla

- Pagal šiuo metu galiojančią teisinę bazę, Komisija pati parengia ir tvirtina norminius teisės aktus, kuriais vėliau vadovaujasi savo veikloje priimdama atitinkamus sprendimus.

Savivaldybių nuomone

- turi būti aiškiai apibrėžtos šilumos ūkio valdyme dalyvaujančių institucijų teisės ir pareigos;
- turi būti užtikrinta galimybė savivaldybėms gauti informaciją, susijusią su kainos nustatymu bei tiekėjų finansinės atskaitomybės tvarkymu;
- prieš teikiant kainų skaičiavimus komisijai nepriklausomai nuo tiekėjo valdymo formos šie skaičiavimai turėtų būti pateikiami patikrinti ir Savivaldybėms.

Priemonės, kurios galimai leistų sumažinti gyventojų išlaidas šilumai

- daugiabučių namų modernizavimas;
- šiluminių trąsų atnaujinimas;
- šilumos punktų renovacija;
- kuro rūšies keitimas;
- šilumos kainų skaidrumo, kontrolės didinimas.
- kai kurios savivaldybės siūlo sumažinti PVM tarifą centralizuotai tiekiamai šilumai iki 0 proc.
- vartotojų skaičiaus didinimas;
- tinkama šildymo sistemų priežiūra.

DNM problemos:

- sudėtingas, didelės apimties teisės aktų, reglamentuojančių daugiabučių namų modernizavimą, paketas;
- sudėtinga, reikalaujanti teorinių žinių bei praktinių įgūdžių, pasirengimo modernizavimo procesui procedūra;
- valstybės teikiamos paramos dydis turėtų būti nepriklausomas nuo savivaldybių teikiamos paramos ir atvirkščiai (t.y. savivaldybių parama neturėtų būti atimama iš investicijų sumos)
- bendrijų pirmininkams sunkiai sekasi įtikinti gyventojus namo modernizavimo nauda;
- mažos gyventojų pajamos (atsisakoma imti iš banko paskolas
- ne maža dalis gyventojų yra abejingai raginimams kaupti lėšas;
- gyventojai nesuinteresuoti steigti
- bendrijas, nes gauna kompensacijas už šildymą.
- nedidelių butų (4, 8, 12 butų ir pan.) renovavimo problema.

Karšto vandens tiekimas

Šilumos ūkio įstatymas

Karšto vandens tiekėjas - juridinis asmuo, tiekiantis karštą vandenį pagal karšto vandens pirkimo - pardavimo sutartį, arba šilumos tiekėjas, tiekiantis karštą vandenį pagal šilumos ir karšto vandens vartojimo pirkimo - pardavimo sutartį.

Karšto vandens tiekimas savivaldybėse

- karšto vandens tiekėjas yra šilumos tiekėjas;
- vandenį tiekia vandens tiekėjas, šilumą vandeniui pašildyti šilumos tiekėjas ir atsiskaitoma: už šilumą šilumos tiekėjui, o už vandenį vandens tiekėjui.

Pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūrą savivaldybėse vykdo

- šilumos tiekimo įmonės;
- bendrojo naudojimo objektų administratorius;
- daugiabučių namų savininkų bendrijos.

AČIŪ UŽ DĒMESI!